

Estònia vota per la normalitat

Des que va començar l'any, el president estonià Lennart Meri ha reiterat la necessitat que el país s'alliberi dels escàndols i les corrupteles. Les eleccions del 7 de març poden significar l'impuls definitiu per encarrilar Estònia cap a les estructures occidentals.

El primer símbol de la recuperació de la independència a Estònia no va ser la caiguda de les estàtues dels líders soviètics ni l'onejament de banderes, sinó l'aparició de flamants cabines telefòniques finlandeses a les cantonades de la vella Tallinn. Sota l'atenta mirada del "veterà" president Lennart Meri, la república tecnològicament capdavantera de l'ex-URSS va aplicar amb èxit una teràpia econòmica de xoc consistent en l'eliminació de la majoria d'aranzels, la retallada de subsidis agraris, la privatització d'empreses estatals i l'austeritat pressupostària. El suport decidit d'Hèlsinki ha fet la resta i explica, en part, el lideratge actual de la més petita de les tres repúbliques bàltiques: és l'única que ha iniciat converses serioses per integrar-se a la Unió Europea.

La recuperació democràtica.

Tot i que el mosaic actual de partits podria fer pensar el contrari, el fet és que la política de no-confrontació instaurada des de l'esclat soviètic va permetre evitar els episodis de violència viscuts el 1991 a Letònia i a Lituània. Els dos anys de transició fins a l'aprovació de la Constitució, dirigits per l'ex-comunista Arnold Rüttel, van deixar pas en les primeres eleccions presidencials al tarannà pro-occidental de l'escriptor i antropòleg Lennart Meri, ratificat fins avui en el càrrec. Sense estar adscrit a cap partit, però amb clares simpaties per les

opcions de centredreta, Meri va felicitar-se per la majoria democristiana que, en mans del primer ministre Mart Laar, va encetar la represa del Riigikogu o Parlament el 1992.

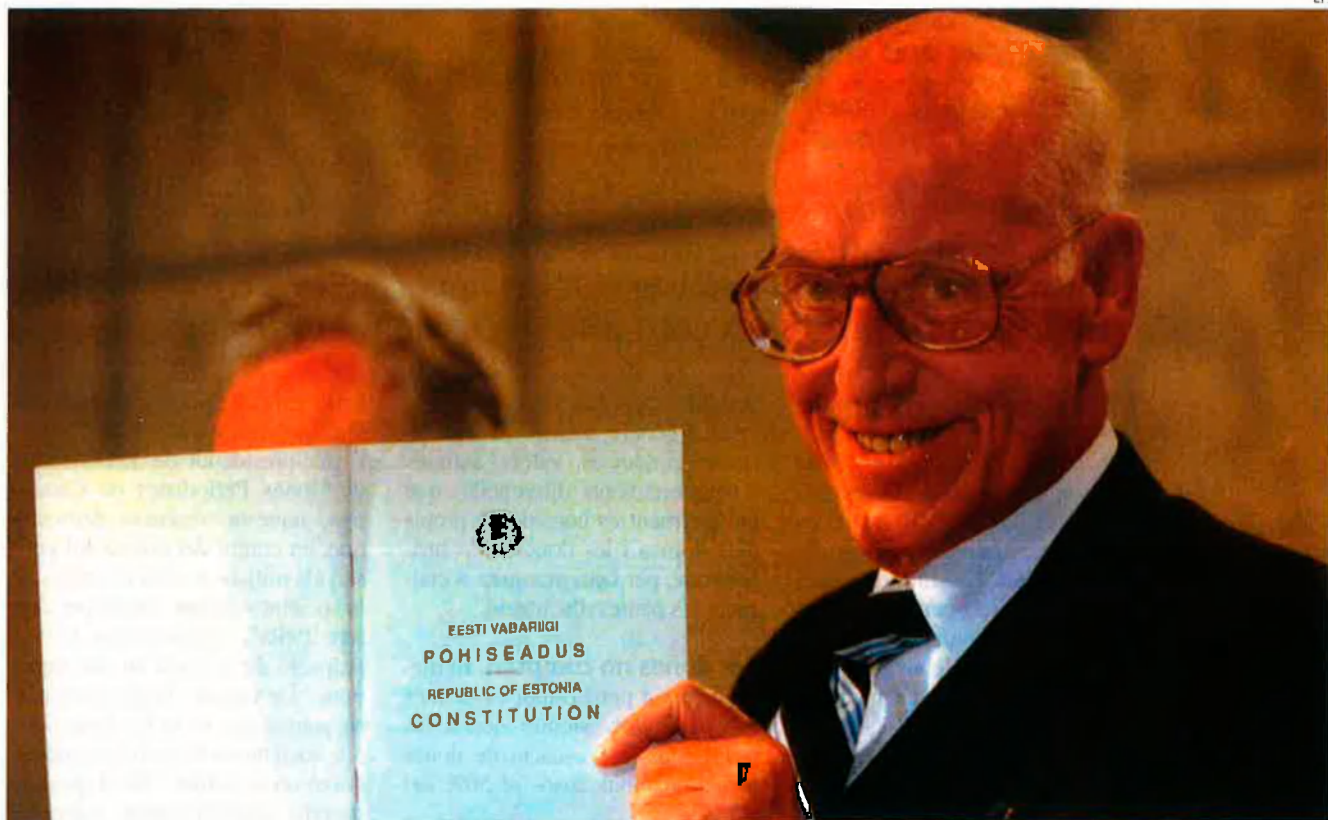
Amb una economia encarrilada, la jove classe política estoniana no ha pogut esquivar el gust pels privilegis d'una administració hereva de la burocràcia soviètica. En només cinc anys, els escàn-

La profunda fragmentació del mapa polític impedeix a les formacions de superar a hores d'ara el 15% en intenció de vot.

dols de corrupció han fet saltar dos primers ministres. El govern de Laar va acumular acusacions per compra fraudulenta d'armament israelià, fallides bancàries i venda de rubles, i va sucumbir el 1994 davant una moció de confiança. Per un període similar però més agitat, el nou primer ministre Tiit Vahi, sorgit de les eleccions del 1995, va sobreviure el seu particular Watergate per un afer d'escoltes il·legals a polítics. Tot i la remodelació de la coalició governamental imposa-

da pel president Meri, Vahi no va saber espolsar-se del damunt tot un seguit d'escàndols posteriors que l'esquitxaven directament i va fer caure, darrere seu, el gabinet. La neteja de l'executiu estonià va arribar el 1997 de la mà de Mart Siimann, procedent de la mateixa formació de Vahi, que opta a la reelecció en les legislatives del març amb unes xifres econòmiques força esperançadores i compartides amb la resta de repúbliques bàltiques. Les dades sobre creixement i inflació han continuat donant la raó al procés reformista i han arrossegat Lituània i Letònia cap a l'estabilitat. Estònia, que va créixer per sobre de l'11% el 1997, va atemperar la tendència l'any passat fins al 5,1% i preveia enguany un augment del 4%, segons dades del Fons Monetari Internacional. Però on més s'ha evidenciat la bonança econòmica ha estat en la sempre temerosa taxa d'inflació: no cal remuntar-se a la hiperinflació del començament dels 90, però sí que cal destacar que l'índex va superar el 30% el 1995, es va dividir al 14,8% el 1996, va continuar baixant fins al 12% el 1997 i, l'any passat, va caure a un més que acceptable 6,5%.

Meri renya els partits. En un missatge a la nació televisat l'1 de desembre passat, el president va aprofitar la convocatòria de les terceres eleccions al Riigikogu per esbrancar una classe política enlluernada pel poder i poc sensible a les grans qüestions

que, segons el seu parer, ha d'afrontar Estònia: la integració a l'OTAN i l'entrada a la UE en política exterior, i l'apaivagament de la crispació amb Moscou en temes sensibles com la minoria russa o la fixació definitiva de les fronteres comunes. "El nostre país necessita una administració eficient i àgil, no pas governs febles i indecisos", va exhortar en aquell moment. Alguns analistes van veure en les seves paraules una crítica encoberta a l'actual coalició de centresquerra. Però allò ben cert és que per a les eleccions de la setmana que ve no hi ha cap partit que pugui cantar victòria i la profunda fragmentació del mapa polític impedeix a les formacions superar a hores d'ara el 15% en intenció de vot. El governant Partit de la Coalició, del primer ministre Mart Siimann, ha vist com la població li ha retirat el suport en els sondejos fins a un pobre 10% de possibles sufragis. No obstant això, la principal lectura que es pot extreure de les enquestes del gener és que un terç de l'electorat no sabrà fins a últi-

ma hora cap a quin cantó decantarà la balança.

L'ingrés oficial d'Hongria, Polònia i la República Txeca a l'Aliança Atlàntica el 12 de març vinent ha esperonat les tres repúbliques bàltiques a reiterar la seva voluntat d'integrar-s'hi. Washington, però, ha tornat a recórrer a l'eufemisme de la poca preparació militar per descartar una immediata ampliació més enllà de la "línia roja" traçada pel vice ministre d'Afers Estrangers rus, Ievgueni Gussàrov. Menys afectada per l'equilibri de poder, la qüestió de la Unió Europea es planteja més propícia per a Tallinn; de fet, les primeres prospeccions apunten al 2006 per engrandir el selecte club europeu amb Eslovènia, Polònia, Hongria, Txèquia, Xipre i Estònia.

En matèria interior, el govern electe haurà de continuar mitiganant les asprors amb Moscou i l'OSCE pel tracte a la comunitat russòfona, constituïda per un 30% de la població del país i concentrada al nord-est industrial, entorn de la ciutat de Narva. La denegació del vot als ciutadans

no estonians, l'extrema debilitat de Moscou i el desmantellament de l'Exèrcit Roig al Bàltic fa quatre anys han afeblit la cohesió de la minoria russa, expressada en els primers temps de la independència amb plataformes de pressió com l'Intermoviment. Un símptoma d'això és la poca mobilització que ha suscitat l'aprovació, aquest desembre, de dues lleis per estendre l'ús de l'estonià al món laboral i a l'activitat política, que afecten directament la població russòfona. Un nou greuge que cal afegir a la cada vegada més dividida comunitat de 400.000 russos: la meitat amb ciutadania estoniana, una quarta part amb passaport rus i 100.000 més en situació "apàtrida".

Tot i la previsible reedició de la fragmentació de l'arc parlamentari, Meri no es resigna a somniar un govern fort per executar aquests reptes i convertir Estònia en un dels motors, juntament amb Finlàndia, d'una regió bàltica cridada a ser el *mare nostrum* d'unió entre Occident i Rússia.

Albert Balanzà / Martí Crespo

El president Lennart Meri, amb la constitució a la mà. Segons Meri, els principals reptes d'Estònia són la integració a l'OTAN i l'entrada a la Unió Europea.